

úvodník

ÚHRADY AMBULANTNÍ PSYCHIATRICKÉ PÉČE V ROCE 2023

Ohodnocení práce ambulantního specialisty závisí (kromě počtu pacientů a jejich vyšetření) na dvou parametrech – bodové hodnotě jednotlivého výkonu a hodnotě bodu. Počet bodů za konkrétní vyšetření byl po dlouhá léta parametr neměnný, stabilní a měnila se hodnota bodu – v dobách relativně historických byla hluboko pod 1 Kč. Postupně s rostoucími platbami na zdravotní pojištění přibývalo rok od roku pár haléřů s výjimkou roku 2008, kdy po zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví (tzv. julínkovně) byla hodnota bodu snížena. Asi byly obavy, abychom na těch 30 Kč příliš nezbohatli. Nicméně postupně se bod opět navyšoval až do roku 2020, kdy bod pro psychiatry činil 1,09 Kč, kdežto pro většinu ostatních „somatických“ oborů byl nižší, 1,07 Kč.

Velmi důležitá byla roku 2017 výjimka pro psychiatry, učiněná vyjmutím z regulací za vykázané výkony, vyžádanou péči a léky, takže jsme se již nemuseli trápit rozklíčováním vzorce úhrady, který vypadal např. takto: $VS = (HB - FS) \times \min \{1; ((PB_{ref} : UOP_{ref}) : (PB_{ho} : UOP_{ho}))\}$. Do té doby, pokud jsme některý rok léčili „levněji“ a na pacienta vykážali průměrně méně bodů, tak v dalších letech jsme již tímto průměrem byli limitováni. Od roku 2017 nám VZP (od dalšího roku i ostatní pojišťovny) tedy začala hradit reálně poskytnutou péči a průměrná úhrada na jednoho pojištěnce mohla vzrůstat.

Do zaběhnutých mechanismů úhrad vstoupil v roce 2020 dle mého poněkud nešťastně prezident Lékařské komory MUDr. Kubek, který přes premiéra Babiše protlačil „navýšení ceny práce lékaře o 20 %“. Stalo se tak zvýšením počtu bodů za klinická vyšetření, takže do výpočtů už zasahují dva proměnné parametry. Zdravotní pojišťovny ale kvůli obavám z radikálního zásahu do jejich rozpočtů souhlasily pro rok 2021 jen s 10 %, a navíc, což je pro nás podstatné, **snížily hodnotu bodu nerovnoměrně dle odborností** – pro většinu somatických oborů na 1,05 Kč a pro psychiatry na 1,04 Kč. V roce 2022 opět stoupl počet bodů za vyšetření, ale rozdíl v hodnotě bodu již byl 1,08 Kč pro somatiky a 1,06 Kč pro psychiatry. Odůvodnění bylo takové, že úhrada práce somatických lékařů spočívá též v platbě za provedená přístrojová vyšetření, která valorizována nebyla, tudíž si zaslouží vyšší hodnotu bodu než psychiatři, kteří disponují pouze svou klinickou prací. Tím se ovšem vytratilo proklamované bohulibé „navýšení ohodnocení lékařské práce“, a navíc se tím systém plateb výrazně zkomplikoval. U mnoha kolegů to vyvolalo silnou nevoli, protože de facto tím kleslo ohodnocení samotné klinické práce psychiatrů oproti lékařům somatických oborů. K potřebné destigmatizaci oboru to také jistě nepřispělo.

Výbor Psychiatrické společnosti i sekce ambulantní péče s takovýmto postupem opakovaně vyjádřily nesouhlas a intervenovaly na Ministerstvu zdravotnictví (dopisem ministroví, řediteli úhrad MZ), osobními intervencemi na VZP i ministerstvu, nesouhlasným připomínkováním úhradové vyhlášky 2022. Ambulantní psychiatrie z.s. v rámci dohodovacího řízení rozporovala úhradovou vyhlášku 2023.

Dle **nové úhradové vyhlášky Ministerstva zdravotnictví na rok 2023** se ale v segmentu ambulantních specialistů nepotvrdily negativní předpoklady dalšího nárůstu diference mezi hodnotou bodu pro psychiatrické ambulance oproti somatickým oborům. Podařilo se dosáhnout toho, že hodnota bodu pro psychiatry a většinu somatických lékařů byla ministerstvem stanovena **stejně na 1,10 Kč/bod**. Pedopsychiatri si vlastní cestou a silami vymohli na ministerstvu 1,30 Kč bod. Vzroste též hodnota regulačních poplatků na 49 Kč,

o dalších 11 haléřů se může navýšit úhrada díky bonusům za celoživotní vzdělávání, rozšíření ordinační doby, přijímání nových pacientů. **Psychiatrů se na rozdíl od většiny ostatních oborů nadále netýkají regulace na výkony, léky a vyžádanou péči.** Ve výboru Psychiatrické společnosti je shoda na potřebě dalšího postupného nárůstu bodového ohodnocení v psychiatrických ambulancích.

Poptávka pacientů po našich službách neustále narůstá, zejména v posledních letech v souvislosti s covidovou epidemií, ruskou agresivní válkou a ekonomickými dopady na obyvatelstvo. K prvovýšetření se snaží objednávat více a více pacientů, prodlužují se čekací lhůty, zkracuje se množství času (i energie), které na pacienta máme, v některých regionech je péče špatně dostupná. Psychiatry odcházející do důchodu často nemá kdo nahradit. Pro navýšení počtu psychiatrů v ordinacích, na lůžkách a v ostatních segmentech ale neexistuje zázračné, rychlé řešení. Jako předpoklady pro postupný trvalý nárůst zájemců o obor vidím:

1. Navýšení úhrad za poskytnutou léčebnou péči. Současná vysoká inflace by se měla promítnout do úhrad na rok 2024.
2. Na fakultách již během studia zaujmout mediky a získat je pro obor. Je prokázáno, že v čím nižších ročnících se medicí seznámí s psychiatrií, tím je větší šance, že si ji vyberou pro svůj profesní život.
3. Zjednodušit, zpřehlednit a zkvalitnit postgraduální studium. Dle mých poznatků se velká řada absolventů pro svůj obor rozhoduje dle atestačních možností, rychlosti a jistoty profesního růstu. Naskýtá se možnost akreditovat svou ordinaci jako školicí místo a zaměstnat mladé lékaře v rámci předatestační přípravy. Praxe v ambulanci se jim pak bude počítat k atestaci. Více na <https://www.mzcr.cz/jak-lze-ziskat-akreditaci-a-co-je-nutne-dolozit/>. Další informace budou na webových stránkách společnosti www.psychiatrie.cz.
4. Větší zapojení ostatních poskytovatelů psychiatrické péče – Centra duševního zdraví, ostatní psycho-sociální služby, ambulance s rozšířenou péčí, zvýšení dostupnosti psychoterapie (třístupňový model psychoterapeutické péče).

Věřím, že pokud by v těchto bodech došlo k pozitivnímu posunu, odrazilo by se to i na kvalitě poskytované psychiatrické péče nejen v ambulancích.

Přeji Vám pokud možno klidný a v osobním i pracovním životě úspěšný rok 2023.

MUDr. PhDr. David Vaněk
Psychiatrická ambulance Praha 10
člen výboru Psychiatrické společnosti ČLS JEP
DVanek@seznam.cz